

EDB @ SPALTEN

Utpostens EDB-spalte med spørsmål, svar og synspunkter.

Kontaktperson: John Leer, 5305 Florvåg

Tlf. j.: 56140661 Tlf.p.: 56141133, Fax: 56150037

E-mail: john.leer@isf.uib.no

Digitalt kamera

Vi var så vidt innom dette tema i edb-spalten i Nr 7 1997 (1). Kvaliteten på digitale kamera og bildeoppløsningen er nå meget god og prisene er ikke avskrekkende, men med stor spennvidde fra under 1000 kroner for de enkleste og rimeligste amatørkameraene til 100 000 for det beste profesjonelle utstyret. Norge er igjen på verdenstoppen av teknologikåte som kjøpere av slik utstyr.

Program for bildebehandling finnes i bra utvalg og papirbilder kan skrives ut direkte fra kameraet til spesialskriver eller til vanlig blekkskriver via pc (2).

Minnekort (det digitale kameraets "film" eller lagringsmedium) leveres i størrelser fra 16 til 96 Mb i frimerkestørrelse og opp til 562 Mb i PC-kort (PCIMCA) -størrelse. De nyeste kameraenes lysfølsomme brikker (brikken som leser det bildet objektivet tegner og så overfører informasjonen digitalt til minnebrikken) kan nå motta opp til 3,34 megapixler. Et bilde i høyeste oppløsning og full størrelse vil gi en filstørrelse på 800 kB i JPG (3) og 9 MB i TIFF (4, 5), mens et bilde i basis- eller normal-oppløsning og VGA (640 x 480 pixler) (6) gir en filstørrelse på 50–90 kB

Bilder som skal betraktes på en pc-skjerm behøver ikke å ha noe bedre oppløsning enn basis, mens et bilde som skal skrives ut på fotopapir med spesiell fotoprinter bør ha høyeste oppløsning. Behovet for detaljinformasjon i bildet avgjør selvfølgelig hvilken oppløsning som du bør velge.

De billigste og enkleste kameraene er som regel helautomatiske hvor det er «sikt og knips». Selv et slik enkelt digitalt kamera kan levere ganske bra bilder – f.eks. som tilleggsinformasjon til et henvisningsskriv, en e-post eller for publisering på www.

Skal du ta i bruk digitalt kamera på legekontoret (7) kan det være fornuftig å finne et kamera med både automatiske og manuelle innstillingsmuligheter. Optisk zoom (unngå bruk av digital zoom (8) som forringer bildekvaliteten) og

linse med makro-innstilling (for nærbilder av hudlesjoner) er også fornuftig.

Nasjonalt Senter for Telemedisin

har laget en vurderingsrapport over aktuelle kamera (9) og det finnes et utvalg av artikler om dette på Internett og i edb-pressen (10, 11). Velger du et kamera til omkring 10 000 kroner får du et semiprofesjonelt produkt (12, 13) og medfølgende lagrings- og redigeringsprogram er f.eks. det internasjonalt aksepterte, norskproduserte FotoStation (14) fra FotoWare (15). Det helprofesjonelle kamera med allverdens finesser, speilrefleks og tilhørende mulighet for å bruke forskjellige linser koster 50 000 og mer (16), men rimeligere produkter i 20–30 000-kronersklassen kommer fra produsenter som Canon (<http://www.canon.no/>) og Olympus (<http://www.olympus.no/digital/index.html>) i løpet av denne høsten.

Det er ikke vanskelig å ta et digitalt kamera i bruk (17, 18). Har du litt erfaring fra vanlig fotografering er overgangen enkel, og for de som tidligere har "ruset" seg i gamle mørkerom er bilderredigering på pc en sann fornøyelse – særlig hvis du anskaffer et avansert redigeringsprogram – som f.eks. Photoshop (19) eller Paintshop (20), men også Photo Editor (21) som følger med i Officepakken fra MS kan brukes til enkel bilderredigering for nybegynnere. I Nord-Norsk Helsenett og Nasjonalt Senter for Telemedisin (22, 23) har de vært raske og pragmatiske nok til å ta i bruk relativt enkel teknologi i kommunikasjonen mellom primær- og sekundærhelsetjenesten. Midt-Norsk Helsenett er også godt i gang. Vi andre i "utkantene" må henge på så godt vi kan.

Et bilde kan fortelle mer enn tusen ord ?

Askøy i oktober 2000.
John Leer

Statens helsetilsyn

Veileder for helsepersonell i Norge, om kvinnelig omskjæring

Statens helsetilsyn har gitt ut en veileder for helsepersonell i Norge om kvinnelig omskjæring. Heftet er inndelt i fem og gir en grundig omtale av forskjellige sider av denne skikken.

Første del omtaler ulike former for omskjæring, annen del, undersøkelse og behandling av kvinner og piker dette gjelder. Del tre inneholder fordypningsstoff i et globalt perspektiv, der en rekke forhold angående tradisjon, religion og kultur omtales. Del fire og fem omtaler opplæring av hel-

sepersonell, hjelpeorganisasjoner og kilder til mer informasjon. Heftet gir nyanserte og gode råd til alle helsearbeidere også når det gjelder symptomer man ikke så lett vil sette i forbindelse med omskjæring. Når det gjelder unge piker vil for eksempel svært lange toalettbesøk (vannlating

kan ta 15 minutter) og vedvarende blødninger være tegn man ikke alltid setter i forbindelse med omskjæring. Også piker som får problemer på skolen etter besøk i hjemlandet bør man være oppmerksom på.

Heftet inneholder gode oversiktlig sjekkliste om undersøkelser, behandling og forebygging der hensikten er å ivareta kvinnene på best mulig måte.

De siste tre delene inneholder fordypningsstoff som er interessant. Sammenhengen med religion, tradisjon og kvinneverroller blir tatt opp. I Norge har det vært en utbredt oppfatning at skikken er et religiøst påbud, noe som tilbakevises. Det som ansees som vakkert, verdig og kvinnelig varierer i forskjellige kulturer. I vår egen kultur kan for eksempel slankhetsidealet oppleves som kvinneundertrykkende for mange. Opplæring av helsepersonell som har varierte tilnæringsmetoder har vist seg å være nyttig. Den siste delen av heftet utdyper dette og gir oversikt over organisasjoner som arbeider med behandling og forebygging. Heftet vil utvilsomt bidra til å skape en bedre dialog mellom helsearbeidere og pasienter, og gi oss større kompetanse til å takle noe som vi ofte opplever som vanskelig og avskrekkende. Jeg vil anbefale heftet for alle som arbeider med flyktninger og innvandrere.

Randi Solberg

Referanser edb-spalten:

1. Utposten Nr 7 1997:
<http://www.uib.no/isf/utposten/1997nr7/utp97713.htm>
2. Fra digitale fotos til papirbilleder:
<http://www.altomdata.dk/artikel.asp?artikkelnr=519>
3. JPG = JPEG: What is JPEG?:
<http://www.jpeg.org/public/jpeghomepage.htm>
4. TIFF – (Tag Image File Format):
<http://www.gt.kth.se/doc/format/TIFF.html>
5. TIFF Documentation: <http://www.libtiff.org/document.html>
6. VGA to workstation monitor FAQ:
<http://www.hut.fi/Misc/Electronics/faq/vga2rgb/>
7. Eyr Digitalt kamera på legekontoret?
<http://www.uib.no/isf/eyr/2000q2/001141.html>
8. Digital zoom: Digital Photography Glossary: http://www.dpreview.com/articles/glossary/default.asp?key=Digital_zoom
9. Test av digitale kamera for bruk sammen med Doris:
<http://web.telemed.rito.no/Rapporter/fotorapport/main.htm>
10. Valg av digitalt kamera:
<http://www.digit.no/Produkter/Kameraer/kameravalg.htm>
11. Digitalfoto til under 15000 kroner:
Digital kameraer og fotoprintere – Alt om Data Nr 5/2000:
<http://www.altomdata.dk/arkiv.htm>
12. COOLPIX 880:
<http://www.nikon.se/foto/digitalprod.asp?PIId=23>
13. COOLPIX 990:
<http://www.nikon.se/foto/digitalprod.asp?PIId=20>
14. FotoStation: <http://www.fotostation.com/>
15. FotoWare: <http://www.fotoware.com/>
16. D1: <http://www.nikon.se/foto/digitalprod.asp?PIId=17>
17. Internkurs for lærere: <http://www.gs.bergen.hl.no/~krohnengen/internkurs.html>
18. Journalist med digitalt kamera:
<http://www.ij.no/kurs/h2000/digitalt.htm>
19. Adobe Photoshop: http://www.adobe.com/products/photoshop/main.html?awe_251002
20. Jasc Software: Paint Shop Pro:
<http://www.jasc.com/product.asp?pf%5Fid=001>
21. Microsoft Photo Editor 2000 Help Page
http://www.coe.uncc.edu/project_mosaic/mosaic_help/grap-hics/pe/index.html
22. Nasjonalt Senter for Telemedisin – Rapporter
<http://web.telemed.rito.no/rapporter.htm>
23. Screening for diabetesindusert netthinne-sykdom basert på stillbilder og e-post:
<http://web.telemed.rito.no/oftalmologi.htm>